

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

"Виконання місцевих бюджетів в Україні"

Виконавець

Студентка центру заочної форми навчання

Ульченко Олена Гаврилівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

д.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова І.С.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	
1.1.Економічний зміст місцевих бюджетів, їх структура.....	7
1.2.Роль місцевих бюджетів у соціально-економічному розвитку адміністративно-територіальних одиниць.....	13
1.3.Зарубіжний досвід формування і виконання місцевих бюджетів.....	19
РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ	
2.1.Аналіз складу та структури доходів місцевих бюджетів України.....	28
2.2.Сучасний стан та особливості формування видатків місцевих бюджетів України.....	40
2.3. Результати виконання бюджету Біляївського району Одеської області	48
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УКРАЇНІ	
3.1.Напрямки зміцнення фінансової бази органів місцевого самоврядування.....	60
3.2.Шляхи ефективного витрачання коштів місцевих бюджетів.....	65
3.3.Удосконалення системи фінансового вирівнювання території.....	71
ВИСНОВКИ.....	78
Список використаних джерел.....	83
Додатки.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні питання децентралізації бюджетної системи України виходять на перший план, адже фінансова децентралізація є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевої влади: децентралізація процесів ухвалення рішень збільшує можливості участі місцевої влади у розвитку підконтрольної їй території; фіскальна децентралізація сприяє ефективному забезпеченню суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження видатків органів влади з місцевими потребами і уподобаннями.

Тому саме місцевим бюджетам, як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належать особливе місце в бюджетній системі нашої держави. Важлива роль відводиться місцевим бюджетам і у соціально-економічному розвитку території, адже саме з місцевих бюджетів здійснюється фінансування закладів освіти, культури, охорони здоров'я населення, засобів масової інформації; також фінансуються різноманітні молодіжні програми, видатки по упорядкуванню населених пунктів. Саме з місцевих бюджетів здійснюються видатки на соціальний захист та соціальне населення.

На жаль, в цій ланці бюджетної системи зберігається безнадійно застарілий механізм централізованого регулювання вищестоящими органами доходів місцевих бюджетів. Це позбавляє місцеві органи влади фінансової самостійності, на довгі роки закріплює залежність розвитку місцевої економіки і соціальної сфери від можливостей і бажання вищестоящих органів влади вирішувати проблеми, що знаходяться на даній території районів, міст, селищ і сіл.

Таким чином, сьогодні з особливою гостротою постає проблема вироблення дієвого механізму, який би визначав нові принципи формування місцевих бюджетів, чітке розмежування функцій і повноважень усіх рівнів влади, а звідси – видатків кожного виду бюджету, і що саме головне – доходів між різними

ланками бюджетної системи. При цьому питання бюджетної політики, оподаткування і міжбюджетних відносин повинні розглядатись і вирішуватись комплексно, оскільки вони тісно взаємопов'язані, і ні один із цих елементів не може бути реформованим без врахування двох інших.

Ці та інші питання, пов'язані з фінансовою самостійністю місцевих органів влади не є новими. Проте багато з них чекають на своє практичне вирішення.

Саме ця обставина і зумовила потребу у вивченні процесу формування і виконання місцевих бюджетів, ролі планування в процесі використання коштів та етапів проходження бюджетного процесу на місцевому рівні.

Тому, зважаючи на складність та неоднозначність проблеми, що досліджується, існують питання, які потребують поглибленого вивчення, а саме:

- складання місцевих бюджетів в сучасних умовах;
- питання розмежування доходів і видатків між державним та місцевими бюджетами;
- проблеми горизонтального фінансового вирівнювання.

Актуальність проблеми місцевих бюджетів і зумовила вибір теми.

Метою роботи є вивчення особливостей функціонування і виконання місцевих бюджетів та розробка конкретних пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення цієї мети автор ставить наступні завдання:

- дослідження економічного змісту місцевих бюджетів та їх ролі у соціально-економічних процесах;
- розгляд процесу складання, затвердження та виконання місцевих бюджетів;
- критичне вивчення зарубіжного досвіду у вирішенні проблем місцевих бюджетів;
- дослідження проблем формування і використання місцевих бюджетів;
- розробка пропозицій щодо вдосконалення існуючого механізму функціонування місцевих бюджетів.

Предметом дипломної роботи є теоретичні та практичні аспекти виконання місцевих бюджетів в Україні.

Об'єкт дослідження – процес виконання доходної та видаткової частин місцевих бюджетів.

Теоретичну основу написання дипломної роботи складають законодавчі та нормативні акти, що стосуються питань формування та виконання місцевих бюджетів .

Логіка та методологія дослідження обумовили структуру роботи, яка складається з чотирьох розділів, вступу та висновків, включаючи додатки та перелік використаної літератури.

У процесі дослідження було використано такі методи: аналіз, синтез, статистичний. Аналіз - для вивчення складових частин місцевого бюджету та шляхи ефективного витрачання коштів. Синтез - поєднання абстрагованих сторін предмета дослідження і відображення його конкретного цілісного. Статистичний метод - серед статистичних методів, що використовуються в аналізі, чітке місце посідає табличний метод, таблиці служать накопиченню, опрацюванню і зберіганню цифрової інформації, а також графічний метод. За допомогою даного методу було проаналізовано динаміку частки доходів місцевих бюджетів в Україні. Також було використано метод сезонних коливань для розрахунку прогнозних обсягів щомісячних надходжень плати за землю до бюджету Біляївського району Одеської області.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що робота є комплексним дослідженням теоретичних і практичних проблем виконання місцевих бюджетів в Україні. Елементи наукової новизни знайшли своє вираження в таких положеннях, що запропоновані автором особисто і виносяться на захист:

- пропозиції щодо ефективного формування та використання коштів місцевих бюджетів;

- набули подальшого розвитку методичні підходи до визначення обсягів фінансового вирівнювання адміністративно-територіальних одиниць.

Практичне значення одержаних результатів полягають в обґрунтуванні пропозицій щодо посилення та шляхів ефективного витрачання коштів із місцевого бюджету. Крім того, матеріали роботи можуть бути використані для подальшого аналізу проблем, пов'язаних із виконанням місцевих бюджетів, зокрема результати дослідження можна використати щодо розв'язання проблем, які стають на шляху адаптації іноземного досвіду до виконання місцевих бюджетів в Україні.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі акти України, а саме Бюджетний кодекс України, монографічна література українських і зарубіжних авторів, статті періодичних видань, зокрема статті інституту економічних досліджень та політичних консультацій, статистичні збірники (бюджетний моніторинг, державна служба статистики) та доповіді науково практичних конференцій.

Структура диплому: диплом складається з вступу, трьох розділів, висновку та списку використаної літератури.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, сформульовано мету, визначені завдання, предмет та об'єкт дослідження, відображено практичне значення роботи.

У першому розділі розкривається соціально-економічна сутність місцевих бюджетів, їх роль в соціально-економічному розвитку територій.

В другому розділі увага приділяється моніторингу надходжень доходів та здійснення видатків місцевих бюджетів України та на прикладі бюджету Біляївського району Одеської області протягом останніх років.

В третьому розділі представлені шляхи ефективного формування та витрачання коштів місцевих бюджетів, а також шляхи удосконалення системи фінансового вирівнювання територій.

Обсяг даної бакалаврської роботи складає 115 друкованих сторінок. Наглядно функціонування діючої бюджетної системи представлено 10 таблицями, та 25 рисунками.

Висновок

Результати дослідження виконання місцевих бюджетів дають підстави констатувати, що місцеві бюджети відіграють важливу роль у забезпеченні макроекономічної стабільності та є інструментом реалізації економічної і, зокрема, бюджетної політики, оскільки використовуються для вирівнювання соціально-економічного розвитку адміністративних територій, розвитку місцевого господарства, фінансування суспільних послуг соціального спрямування, заходів у сферах житлового будівництва, благоустрою, проведення правоохоронних заходів тощо.

Збільшення обсягу та частки соціальних видатків у структурі видатків місцевих бюджетів, з одного боку, є позитивним явищем для жителів адміністративної території, а з іншого – свідчить про зменшення фінансування видатків розвитку місцевих бюджетів, що уповільнює процеси економічного розвитку регіонів.

Результати аналізу фінансування видатків місцевих бюджетів в Україні дають підстави констатувати:

- видатки місцевих бюджетів в абсолютних сумах мають тенденцію до зростання, причиною чого насамперед є зростання рівня оплати праці та інфляція;
- зростання обсягів видатків місцевих бюджетів на соціальну сферу, соціальний захист та соціальне забезпечення, житлово-комунальне господарство свідчить про виражену соціальну спрямованість місцевих бюджетів. Однак реальна бюджетна забезпеченість соціальної функції держави та органів місцевого самоврядування значно не покращилась;
- послаблюється інвестиційна складова місцевих бюджетів;
- обсяг видатків місцевих бюджетів на економічну діяльність хоча й зростає, однак частка таких видатків у структурі видатків місцевих бюджетів змен-

шується або не змінюється, що може негативно відобразитись на соціально-економічному розвитку адміністративних територій.

Вирішення перелічених проблем, на наш погляд, можливе за умови реформування бюджетних відносин на місцевому рівні шляхом зміни пріоритетів бюджетної політики, що, в свою чергу, вплине на структуру видатків місцевих бюджетів.

Вжиття заходів щодо суттєвого підвищення прозорості бюджетного процесу на місцевому рівні є необхідною умовою зміцнення самостійності місцевого самоврядування у фінансовій сфері та важливим чинником подальшої демократизації українського суспільства. Заходи, спрямовані на вирішення проблеми неpubлічності управління місцевими бюджетами, мають передбачати застосування як стимулів, так і санкцій до владних інституцій, наділених бюджетними повноваженнями.

Однією з основних функцій держави є забезпечення стабільних надходжень до бюджетів усіх рівнів. Протягом багатьох років в Україні існують проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів, серед них - брак коштів органів місцевої влади та нестабільність надходжень. Постійна нестача фінансових ресурсів у органів місцевого самоврядування та нестабільність їхніх доходних джерел стали проблемою справді загальнодержавної ваги. Як наслідок, на місцях не вирішуються першочергові проблеми громадян, занепадають міське господарство, соціально-економічна сфера, освіта, охорона здоров'я, погіршується стан доріг та інших засобів комунікацій. До цього додається ще й надзвичайно неефективна, збанкрутіла система менеджменту як у центрі, так і на місцях, що базується на старих управлінських традиціях, коли все намагались вирішувати з єдиного центру.

На сьогодні в Україні проблеми у фінансовому забезпеченні органів місцевого самоврядування мають наступний вигляд:

- 1) невідповідність між ресурсами, що знаходяться у розпорядженні місцевих органів влади та завданням, які на них покладені;
- 2) висока частка міжбюджетних трансфертів у складі доходів місцевих бюджетів;

3) високий ступінь централізації фінансових ресурсів у державному бюджеті країни;

4) обмежена частка власних податкових надходжень до бюджетів місцевого самоврядування;

5) невідповідність між ресурсами, що знаходяться у розпорядженні місцевих органів влади та завданням, які на них покладені.

Негативними факторами, що впливають на динаміку надходжень до місцевих бюджетів є зниження темпів соціально-економічного розвитку країни, зростання безробіття, загострення інфляційних процесів, девальвація національної валюти тощо. При збереженні прискорених темпів зростання видатків на фінансування бюджетної сфери, що знаходяться в компетенції органів місцевої влади проблема нестабільності надходжень є дуже гострою.

Ще однією суттєвою проблемою для місцевих бюджетів України є необґрунтоване обмеження використання позикових капіталів. У багатьох країнах місцеві запозичення є традиційним і широко використовуваним способом формування місцевих бюджетів. За їх допомогою можливе вирішення важливих соціально – економічних питань, які стоять перед місцевими органами влади. Основними причинами, що стримують розвиток місцевих позик в Україні є невідпрацьованість схем обороту облігаційних позик, нерозвиненість вітчизняного фондового ринку, зокрема вторинного, відсутність єдиного нормативного документу, який би забезпечив вдосконалення нормативної бази у сфері місцевих запозичень і гарантій, відсутність механізму захисту прав кредиторів з контролю за цільовим використанням позикових коштів, управлінню коштами резервних фондів позик (що сприяє їх неефективному та неправомірному використанню).

Для розвитку інституту місцевих запозичень доцільно розраховувати такий показник як борговий обсяг місцевого бюджету для визначення граничного обсягу погашення боргових зобов'язань за рахунок бюджетних доходів, шляхом знаходження перевищення доходів місцевих бюджетів над його поточними видатками без урахування міжбюджетних трансфертів для певного періоду часу.

Вдосконалення механізму фінансового вирівнювання території та проведення реформи міжбюджетних взаємовідносин в Україні може мати позитивні результати, коли метою їх проведення буде вирішення основних засад реформи бюджетної системи, таких як:

- чітке розмежування повноважень державними та місцевими органами влади;
- заохочення місцевих органів влади до розвитку своїх економічних можливостей щодо залучення додаткових джерел наповнення бюджетів;
- надання місцевим органам влади більше повноважень у формуванні та напрямках використання фінансових ресурсів, утворених у межах регіону;
- підвищення стабільності та передбачуваності потоку доходів місцевих бюджетів з метою поліпшення бюджетного планування та уникнення бюджетної заборгованості.

Реалізація реформи міжбюджетних відносин та зміцнення фінансової автономії регіонів залишається об'єктивною передумовою формування європейсько орієнтованої бюджетної системи в Україні.

Вагомим чинником у вирішенні проблем фінансового вирівнювання, пов'язаних зі стабілізацією розвитку економіки, є не тільки розроблення прогнозів формування надходжень до бюджету, а й використання їх у системі управління економічними процесами, зокрема у плануванні горизонтального та вертикального фінансового вирівнювання, розробленні програм соціально-економічного розвитку на державному та регіональному рівнях. Із цих позицій запропоновано схему реалізації заходів, спрямованих на здійснення фінансового вирівнювання територій згідно з використанням прогнозних оцінок розвитку їх у перспективі.

Застосування цієї схеми дасть змогу:

- передбачити (прогнозувати) вплив фінансового вирівнювання на забезпеченість території;
- завчасно вживати запобіжних заходів, спрямованих на поповнення фінансовими ресурсами, повну або часткову ліквідацію негативного впливу “бідних” регіонів;

- розробити стратегію фінансового вирівнювання території та регіону загалом;

- проводити комплекс заходів запобіжного характеру щодо зниження впливу трансфертів на формування бюджетів.

Пропонуємо переглянути практичні підходи до організації виконання бюджетів, логічний взаємозв'язок його найважливіших стадій, які б відповідали ринковим засадам господарювання в умовах демократичного суспільства. На нашу думку, на рівні держави доцільно розробити дієвий механізм поєднання ринкових і державних важелів управління бюджетними коштами, які б забезпечували оптимальне поєднання економічних інтересів усіх учасників бюджетних відносин у процесі наповнення дохідної частини бюджетів і використання бюджетних коштів.

З огляду на це процес виконання місцевих бюджетів стає найважливішим етапом бюджетного процесу, оскільки стан виконання місцевих бюджетів має засвідчити:

- досягнення конкретних результатів діяльності відповідно до визначених завдань;

- точність прогнозування показників бюджету щодо доходів та видатків;

- ефективність здійснюваної відповідними органами роботи (адміністрування) щодо наповнення дохідної бази місцевих бюджетів;

- оптимальність прийнятих рішень щодо спрямування ресурсів місцевих бюджетів за напрямками діяльності органів місцевої влади;

- досягнення фінансової самодостатності органів місцевого самоврядування;

- рівень забезпечення соціальних потреб населення адміністративно-територіальної одиниці як за рахунок коштів місцевого бюджету, так і отриманих з державного бюджету у вигляді субвенцій;

- ефективність використання запозичених ресурсів;

Список використаної літератури

1. Алексеєнко Л. М. Пріоритетні напрями зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів / Л. М. Алексеєнко // Наука й економіка.- 2011. - № 1. - С. 7-9
2. Бадида М.П. Податкова база місцевого самоврядування.[Електроний ресурс] / М.П. Бадида.-Режим доступу :<http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Legislation/Budget1/An>.
3. Барановский Н.А. Депрессивность регионов Украины: финансовый аспект / Н.А. Барановский // Экономика и управление. – 2007. – № 2. – С. 90-91
4. Барашева Т. И. Реализация новых механизмов межбюджетных отношений в Мурманской области / Т. И. Барашева // Финансы. – 2007. – № 2. – С. 26 – 28.
5. Бережна Л. В. Економіко-математичні методи та моделі у фінансах: навч. посібник / Л. В. Бережна, О. І. Снитюк. – К. : Кондор, 2009. – 301 с.
6. Бодров В. Г. Регулювання міжбюджетних відносин: Україна і європейський досвід: монографія / В. Г. Бодров. – К.: НАДУ, 2006. – 296 с.
7. Бойцун Н. Є. Адаптація європейського досвіду управління місцевими фінансами в Україні / Н. Є. Бойцун // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 6 – 11.
8. Бондарук Т. Г. Ефективність трансфертної політики в системі міжбюджетних відносин / Т. Г. Бондарук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5 – С. 146 – 153.
9. Бондарук Т. Г. Реформування місцевого оподаткування в Україні / Т. Г. Бондарук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №6. – С. 213 – 221.
10. Борисов А.Б. Большой экономический словарь. Издание 2-е переработанное и дополненное.- М.: Книжный мир,2009. – 860 с-стр.43
11. Близнюк О. Д., Оспіщев В. К. Фінанси: Навчальний посібник/ -К.: Знання, 2009. - 415 с.

12. Бюджетний кодекс України. Закон України від 08.07.2010 р. № 2456 – VI [Текст] / Київ: АЛЕРТА; КНТ ; ЦУЛ. – 2010. – 110 с.
13. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2013 рік [Текст] / [І.Ф. Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко, І.В. Самчинська та ін.]. – К.: 2014. – 156 с. (ІБСЕД, Проект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи”, USAID).
14. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2010 рік [Текст] / [І.Ф. Щербина, А.Ю. Рудик, В.В. Зубенко та ін.]. – К.: 2011. – 142 с. (ІБСЕД, Проект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи”, USAID).
15. Василенко Л.І., Бабич П.С. Місцеві фінанси та фінансова незалежність / Л.І. Василенко, П.С. Бабич // Фінанси України.-2007.-№8. - С.521.
16. Волохова І.С. Адміністрування видатків територіальних бюджетів та ринкові механізми [Текст] / І.С. Волохова // Економічний вісник університету / ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди". - Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ ПХДПУ, 2012. - Вип.18/2. - С. 276-282.
17. Волохова І.С. До питання про ознаки територіальних фінансів [Текст] / І.С. Волохова // Стратегічні напрямки соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 18-20 квітня 2013 року). - Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. - С. 65-67.
18. Волохова І.С. До питання щодо створення регіонального самоврядування та регіональних фінансів в Україні [Текст] / І.С. Волохова // Управління міжнародною конкурентоспроможністю регіонів: механізми, принципи, стратегії / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 22-24 вересня 2011 р. - Симферополь: Кримський інститут бізнесу, 2011. - С. 13-16.
19. Волохова І.С. Інституціональні складові системи територіальних фінансів [Текст] / І.С. Волохова // Інституціональний вектор економічного розвит-

- ку / Institutional vector of economic development: Збірник наукових праць МІДМУ "КПУ". - Вип. 4 (2). - Мелітополь: Вид-во КПУ, 2011. - С. 43 - 49.
20. Волохова І.С. Історичні аспекти теорії та практики місцевих фінансів [Текст] / І.С. Волохова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 1(44)/ОНЕУ. - Одеса: ОНЕУ, 2012. - С. 289-296.
 21. Волохова И.С. Критерии определения расходных полномочий органов местного самоуправления [Текст] / И.С. Волохова // Новый Университет. Йошкар-Ола: 2013. - № 1. - С. 38-43.
 22. Волохова І.С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Текст]: монографія / І.С. Волохова. - Одеса: Атлант, 2010. - 234 с.
 23. Волохова І.С. Місьцеве самоврядування та його фінансова основа в умовах децентралізації [Текст] / І.С. Волохова // Теорія і практика сучасної економіки: Матеріали ХІІ міжнародної науково-практичної конференції: 5-7 жовтня 2011 року. / Відповідальний редактор Хомяков В.І. - Черкаси: ЧДТУ, 2011. - С.32-34.
 24. Горник А. В. Нормативно – правове забезпечення регулювання міжбюджетних стосунків / А. В. Горник // Економіка та держава. – 2008. – № 1. – С. 78 – 82.
 25. Гончаренко І. В. Ретроспектива формування сільських територій регіонів України / І.В. Гончаренко // Регіональна економіка. – 2008. – №3. – С. 204–209
 26. Дем'яненко Т.В. Правове регулювання бюджетних повноважень як категорії фінансової діяльності органів місцевого самоврядування України / Т.В. Дем'яненко // Підприємництво, господарство і право- 2010.-№1.-С. 48-52.
 27. Дем'янишин, В. Проблеми сутності та складу видатків місцевих бюджетів [Текст] / Василь Дем'янишин, Антоніна Тулюлюк // Світ фінансів. –2008. – Вип. 3(16). – С. 135–144.
 28. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

29. Деркач М.І. Фіскальна децентралізація як фактор забезпечення сталого розвитку України / М.І. Деркач // Фінанси України. – 2011. - № 2. – С. 56 – 63.
30. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів [Текст]: монографія / [Луніна І.О., Кириленко О.П., Лучка А.В. та ін.]; за ред. д-ра екон. наук І. О. Луніної; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. - К., 2010. - 320 с.
31. Єфремова І.Г. Децентралізація влади: шлях до самостійності місцевих бюджетів / І.Г. Єфремова // Підприємництво, господарство і право. - 2009. - №9.-С.25-28.
32. Загорський В. О., Благун Ш. В.: Фінанси: Навчальний посібник/- К.: Знання, 2010. - 247 с.
33. Зайчикова В. В. Фінансова регіональна політика держави / В. В. Зайчикова // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 29 – 35.
34. Зайчикова В. В. Прогнозування доходів місцевих бюджетів у процесі міжбюджетного регулювання / В. В. Зайчикова // 2007. – № – С. 69 –81.
35. Зайчикова В. В. Місцеві фінанси України та європейських країн / В. В. Зайчикова. – К.: НДФІ, 2007. – 299 с.
36. Зверяков М. І. Пізнавальний потенціал політичної економії [Текст] / М. І. Зверяков // Економічна теорія . – 2012. – № 3. – С. 5–14.
37. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії / М. І. Зверяков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 320 с.
38. Зверяков М. І. Теоретична парадигма сталого розвитку та українські реалії / М. І. Зверяков // Економіка України. – 2018. – №10. – С. 10-31.
39. Ільяшенко В.А. Розвиток місцевого самоврядування в зарубіжних країнах / В.А. Ільяшенко // Держава та регіони. - 2010. - №3.– С. 48-54.
40. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень : [Електроний ресурс].- Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Legislation/Budget1/An>
41. Калугін В.Д.,Тютюник В.В.,Чорногор Л.В.,Шевченко Р.І.-Системний підхід до оцінки ризиків надзвичайних ситуацій в Україні.[Електроний ресурс].-Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Natural/.pdf>
42. Каспрук Ю.В. Вплив ресурсів місцевого бюджету на темпи економічного

- зростання в області / Ю.В. Каспрук //Регіональна економіка.-2008. - № 4. - С. 38 -39.
43. Катасонова О.М. Актуальні проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів / О.М. Катасонова // Економічний простір.- 2008. - № 12. - С. 114-118.
44. Клець Л.Є. Система кількісних показників фінансової автономії місцевих органів влади / Л.Є. Клець // Вісник Донецького інституту економіки та господарського права: Зб. наук. праць. – 2009. – № 1. – С. 46-57.
45. Кліяненко Б. Використання моделі німецького бюджетного федералізму в Україні / Б. Кліяненко, С. Гречана // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 48 – 57.
46. Климчук С.В., Вожжов А.П., Колодий С.Ю., Корчинский В.Е., Бондарь А.П., и др. Финансово - кредитный механизм обеспечения развития региона [Текст]: монография. - Симферополь : ООО "ДиАйПи", 2010 - 375 с.
47. Когут І. А. Еволюція поглядів на місцеві бюджети / І. А. Когут // Економіка и управление. – 2007.– № 4 – 5. – С. 118 – 124.
48. Когут І. А. Міжбюджетні взаємовідносини в умовах розширення самостійності регіонів / І. А. Когут // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – № 8 – 9. – С. 47 – 51.
49. Когут І. А. Принципи формування місцевих бюджетів в умовах сучасної економіки України / І. А. Когут // Економіка та управління. – 2008. – № 4. – С. 62 – 67.
50. Когут І. А. Стан фінансового забезпечення місцевих бюджетів Запорізької області / І. А. Когут // Наука та економіка. – 2009. – № 3. – С. 50 –56.
51. Когут І. А. Фінансове забезпечення розвитку сільської місцевості / І. А. Когут // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. П. Василенка. Економічні науки. – 2009. – Вип. 85. – № 3. – С. 193 – 200.
52. Когут І. А. Фінансова безпека місцевих бюджетів: ідентифікація головних зовнішніх та внутрішніх загроз / І. А. Когут // Економіка: проблеми теорії та практики. Випуск 255: В 9 т. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2009. –Том IV.

- С. 1013 – 1024.
53. Когут І. А. Місцеві податки та збори як економічна основа наповнення бюджетів / І. А. Когут // Фінанси, грошовий обіг та кредит у підвищенні благополуччя населення України: всеукр. наук.-практ. конф., 2007 р. – Сімферополь, 2007. – С. 112 – 115.
54. Когут І. А. Проблеми становлення самостійних місцевих бюджетів в Україні / І. А. Когут // Фінансові ринки та інститути: міжнар. наук.-практ. конф., 2007 р. – Харків, 2007. – С. 72 – 75.
55. Когут І. А. Формування місцевих бюджетів: проблеми та шляхи їх вирішення / І. А. Когут // Проблеми розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації: міжнар. наук.-практ. конф., 2008 р. – Сімферополь, 2008. – С. 55 – 56.
56. Когут І. А. Інститут місцевого оподаткування в країнах зарубіжжя / І. А. Когут // Актуальні проблеми і перспективи розвитку економіки України: перша наук.-практ. конф., 2008 р. – Луцьк, 2008. – С. 154 – 156.
57. Когут І. А. Формування доходів місцевих бюджетів в умовах підвищення самостійності регіонів / І. А. Когут // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2008. – № 1. – С. 74 – 84.
58. Когут І. А. Фінансова стійкість та безпека місцевих бюджетів / І. А. Когут // Проблеми розвитку фінансової системи України в умовах глобалізації: 5 міжнар. наук.-практ. конф., 2009 р. – Сімферопіль, 2009. – С. 64.
59. Когут І. А. Бюджетний унітаризм та федералізм як форми організації міжбюджетних відносин / І. А. Когут // Наукові дослідження – теорія та експеримент'2009: 5 міжнар. наук.-практ. конф., 2009 р. – Полтава, 2009. – С. 86 – 90.
60. Когут І. А. Податковий потенціал як основа бюджетного планування та фінансового вирівнювання / І. А. Когут // Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин: 3 міжнар. наук.-практ. конф., 2009. – Умань, 2009. – С. 186 – 187.
61. Когут І. А. Виконання місцевих бюджетів за доходами на прикладі Запорізької області / І. А. Когут // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції.

- 2009. – № 1(2) – С. 53 – 57.
62. Корчинський В.Є., Колодій С.Ю. Оцінка економічної ефективності бюджетного вирівнювання / В.Є. Корчинський, С.Ю. Колодій // Фінанси України. – 2005. – № 5. – С. 12–20.
 63. Кравченко В.І. Основні проблеми міжбюджетних відносин / В.І. Кравченко // Міжбюджетні відносини центру та регіонів: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2004.-С.55.
 64. Криниця С.О. Зміцнення фінансової бази місцевого та регіонального самоврядування / С.О. Криниця // Фінанси України.-2008.-№2.- с.387.
 65. Кудряшов В.П. Критерії ефективності витрачання бюджетних коштів.- [Електроний ресурс].-Режим доступу:
http://libfree.com/130445960_finansikriteriyi_efektivnosti_vitrachannya_byudzhethnih_koshtiv.html
 66. Курочкин А.В. Правовое регулирование финансовой основы местного самоуправления в Российской Федерации: Автореф. дисс. канд. юрид. наук. – Ростов-на-Дону, 2003.-С.17-18
 67. Музика-Стефанчук О. Декілька нарисів про місцеві бюджети в зарубіжних країнах / О. Музика-Стефанчук // Науковий вісник Академії муніципального управління : зб. наук. праць. – К., 2010. - № 1.
 68. Нехайчук Д.В. Формування механізму фінансового забезпечення сталого розвитку регіону: теорія, методологія, практика [Текст]: монографія. / Д.В. Нехайчук. - Сімферополь: Тарпан. - 2011. - 475 с.
 69. Павлюк К. В. Формування доходів місцевих бюджетів / К.В. Павлюк // Фінанси України. 2006. – №4. – С. 24 – 37.
 70. Проблеми формування і виконання місцевих бюджетів.-[Електроний ресурс].-Режим доступу: http://otherreferats.allbest.ru/finance/00133959_0.html
 71. Прядко В. В. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів / В. В. Прядко // Актуальні проблеми економіки №12(126), 2011 р., с.238 - 247
 72. Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006

- року № 1001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www/minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85902&cat_id=51705](http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=85902&cat_id=51705)
73. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997р. № 280/97-ВР / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=280%2F97-%E2%F0>
74. Річна фінансова звітність про виконання Державного, місцевих, зведеного бюджетів України за 2005–2017 рр. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua>.
75. Сенюк Г.А. Актуальні проблеми державного управління в системі соціального та економічного розвитку українського суспільства .-143.148.- Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Ardup/2011_2/2-5-23.pdf
76. Слухай С. В., Здерка Н. Я. Формування доходів місцевих бюджетів у контексті трансформації податкової системи / С. В. Слухай, Н. Я. Здерка // Фінанси України. – 2006. – №5. –С. 12 – 20.
77. Слухай С. В. Зарубіжний досвід організації місцевих фінансів / С. В. Слухай, О. В. Гончаренко // Фінанси України. – 2006. – № 7. – С. 12 – 20.
78. Слухай С. В. Удосконалення формування доходів місцевих бюджетів в Україні / С. В. Слухай, О. В. Гончаренко // Фінанси України. – 2007. – №8. – С. 63 – 72.
79. Слухай С. В. Спрощене оподаткування в Україні в контексті теорії фіскальної конкуренції / С. В. Слухай // Фінанси України. – 2008. – № 10. – С. 72 – 79.
80. Стефанюк І.Б. Актуальні аспекти міжбюджетних відносин у світлі нової редакції Бюджетного кодексу України / І.Б. Стефанюк, Н.Е. Крисюк // Фінанси України. – 2011. - № 2. – С. 86 – 96
81. Сунцова О.О. Місцеві фінанси: навч. посібн. / О.О. Сунцова. – К. : Центр навч. Літ-ри, 2005.– с.131.

82. Тимченко О. М. Оптимізація структури доходів бюджету: застосування рейтингової оцінки / О. М. Тимченко, Ю. В. Сибірянська // Фінанси України. – 2008. – № 7. – С. 17–27.
83. Тропіна В. Б. Бюджетне забезпечення соціальної функції держави в Україні / В. Б. Тропіна // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 15 – 31.
84. Фінанси: підручник / Л. М. Алексеєнко, І. В. Зятковський, О. П. Кириленко [та ін.]; за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. – К.: Знання, 2008. – 611 с.
85. Швець В.Я. Концептуальні підходи до вдосконалення системи міжбюджетних відносин / В.Я. Швець В.Я. // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 23–32.
86. Шевчук, Н.Ю. Структура видатків місцевих бюджетів України та особливості їх побудови [Текст] / Н.Ю. Шевчук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 5(83). – С. 202–207.
87. Юшко С.В. Спрощена система оподаткування для фізичних осіб – підприємців: історія й перспективи застосування / С.В. Юшко // Фінанси України. – 2011. - № 4. – С. 38 - 47.
88. Ядранський Д. М. Економічний механізм управління розвитком потенціалу регіону / Д. М. Ядранський // Економіка і регіон. – 2006. – № 1 (8). – С. 7 – 9.
89. Якуба К. І. Трудовий потенціал сільських територій / К. І. Якуба // Вісник аграрної науки. – 2007. – № 6. – С. 72–75.